

ਸਤਨਪਾਨ

ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਕ ਕੁੰਜੀ

ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਨਪਾਨ ਹਫ਼ਤਾ ਉਹਨਾਂ 17 ਨਿਰੰਤਰ (ਟਿਕਾਊ) ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ (Sustainable Development Goals- SDGs) ਵੱਲ

ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ 2030 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਯਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਟੀਚੇ ਮਿਲੈਨਿਯਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ (SDGs) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਟੀਚੇ (SDGs) ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਹਰੇਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਨਪਾਨ ਹਫ਼ਤਾ 2016 ਸਾਨੂੰ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਤਨਪਾਨ (ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਗਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਅਤ) ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉੱਦੇਸ਼

- 1 ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ (SDGs) ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਸਣਾ ਕਿ ਸਤਨਪਾਨ, ਬਾਲ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- 2 ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਅਤੇ ਰੱਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।
- 3 ਸਤਨਪਾਨ, ਬਾਲ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ।

ਭੂਮਿਕਾ

ਦ ਲੈਂਸੇਟ ਜਰਨਲ ਦੀ ਸਤਨਪਾਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਲੜੀ 2016 ਵਿਚ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ 3. ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਤਨਪਾਨ ਬੱਚਿਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਿਹਤ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਬੁਝਚਿਰੀ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਲੰਮ-ਮਿਆਰੀ ਫਾਇਦੇ ਪਹੁੰਚਾਂਦਾ ਹੈ। ਦ ਲੈਂਸੇਟ ਜਰਨਲ ਦੀ ਲੜੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਮਿੱਥੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ 2030 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਸਤਨਪਾਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹੇਠ ਅੰਕਿਤ ਹਨ:

1. ਪਹਿਲਾ ਟੀਚਾ “ਗਰੀਬੀ ਰਹਿਤ”, ਜਿਸ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਨਵਜਨਮੇ ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ, ਪਹੁੰਚਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਤਰਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
2. ਦੂਜਾ ਟੀਚਾ “ਭੁੱਖ ਰਹਿਤ”, ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਟੀਚਾ “ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ” ਲਈ, ਸਤਨਪਾਨ ਨਵਜਨਮੇ ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜੀਓਣਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਂਦਾ ਹੈ।

4. “ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ” ਦੇ ਚੌਥੇ ਟੀਚੇ ਲਈ, ਸਤਨਪਾਨ ਤੇ ਪੂਰਕ ਆਹਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਭੌਧਾਤਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

5. “ਵਿਨੀਤ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ” ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਟੀਚੇ ਲਈ, ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਸਤਨਪਾਨ ਕਰਾ ਰਹੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਉਪਯੁਕਤ ਮਾਤ੍ਰਿਤਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਉਣੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿਚ ਸੁਮੇਲ ਬਿਠਾ ਸਕਣ।

6. “ਅਸਮਾਨਤਾ ਘਟਾਉਣ” ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਟੀਚੇ ਲਈ, ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

7. “ਮੌਸਮੀ ਬਦਲਾਅ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ” ਲਈ ਥਾਪੇ ਗਏ ਤੇਹਰਵੇਂ ਟੀਚੇ ਲਈ, ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕਾਰਨ ਉਪਜ ਸਕਦੇ ਮੁਸੀਬਤ ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਤਨਪਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚੇ

→ ਜੀਓਣਸ਼ਕਤੀ, ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ

ਦ ਲੈਂਸੇਟ ਜਰਨਲ ਦੀ ਸਤਨਪਾਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਲੜੀ 2016 ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਤਨਪਾਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ 8,20,000 ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ 13% ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਸਤਨਪਾਨ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮੱਧ ਆਮਦਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਸਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਐਪੀਸੋਡਸ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਅਤੇ ਸਾਹ ਦੀ ਲਾਗ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ 1,56,000 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 34,36,560 ਸਾਹ ਦੀ ਲਾਗ (ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ) ਅਤੇ 39,00,000 ਦਸਤ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ (ਐਪੀਸੋਡਸ) ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੈਨਸੇਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਤਨਪਾਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੂਜਿਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਆਦਾ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬੌਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਫਰਕ ਔਸਤਨ ਅਮੀਰ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਆਮਦਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਆਈ. ਕਯੂ.(IQ) ਪੁਆਇੰਟਸ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈ. ਕਯੂ. ਦਾ ਇਹ ਵਾਧਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ 4300 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲੀਆ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਸਿਹਤ ਲਾਭ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਢਕੋਸ਼ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਦਰਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ 20,000 ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ 70,000 ਮੌਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਤਨਪਾਨ ਰਾਹੀਂ 7% ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ 4915 ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

➔ ਪੋਸ਼ਣ, ਖਾਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਉਨਮੂਲਨ

ਸਤਨਪਾਨ ਬੱਚਿਆ ਲਈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਲੰਮ-ਮਿਆਰੀ ਫਾਇਦੇ ਪਹੁੰਚਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਇਕ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਨਪਾਨ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਟਾਈਪ-2 ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 35% ਤੱਕ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਟਾਈਪ-2 ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੂਗਰ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ 95 ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਅਜਿਹੇ 33 ਲੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਤਨਪਾਨ ਮੋਟਾਪੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ 26% ਤੱਕ ਘਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਅਸੀਂ 5-17 ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 20% ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਡੱਬਾਬੰਦ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫੀਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਤਨਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣੋਂ ਚੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮੱਧ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਸਾਲਾਨਾ 70 ਬੀਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਮੁਲਕ ਤਕਰੀਬਨ 320 ਬੀਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਸਿੱਖਿਆ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਉਨਮੂਲਨ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀ।

➔ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ

ਸਤਨਪਾਨ ਕਚਰਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਡੱਬਾਬੰਦ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫੀਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਲੋੜੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਦੇ ਜਾਂ ਬਣਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਪੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਪੈਕ ਕਰਨ, ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿੱਤ ਵਰਤੋਂ ਵੇਲੇ ਹਰ ਕਿੱਥੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਾਰਨ 1,11,226 ਟਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਉਤਸਰਜਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਇਹ 2,24,928 ਟਨ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਖਲ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਤਨਪਾਨ ਜਲਵਾਯੂ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ।

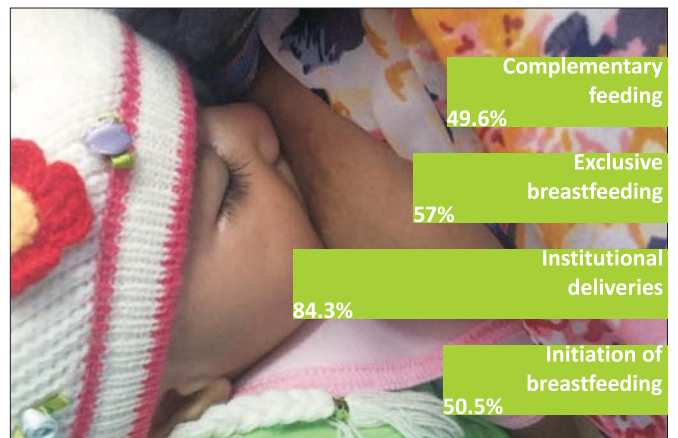
ਸਤਨਪਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਕਿੱਥੇ ਖੜਦਾ ਹੈ

ਨਵੇਂ ਨੇਸ਼ਨਲ ਫੈਮਿਲੀ ਹੈਲਥ ਸਰਵੇ (NFHS-4) ਦੇ 17 ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਔਸਤਨ ਹੀ ਹੈ।

- ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਣੇਪੇ ਦੀ ਦਰ: 84.3%
- ਸਤਨਪਾਨ (ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਚੁੰਗਾਉਣ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਦਰ: 50.5%
- ਨਿਰੋਲ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਦਰ: 57.0%
- ਪੂਰਕ ਆਹਾਰ ਦੀ ਦਰ: 49.6%

ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਘੰਟੇ ਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਧਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ WHO ਵਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਜਾਂਦੇ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਨਿਰੋਲ ਸਤਨਪਾਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਦਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ (WBTi) 2015- ਨੀਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਨਪਾਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਸਿਹਤ ਕਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਅੰਦਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਤਨਪਾਨ ਲਈ ਹੁਨਰਮੰਦ ਸਲਾਹ ਦਾ ਅਭਾਵ, ਡੱਬਾਬੰਦ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫੀਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਜਨਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਛੇਤੀ ਕੰਮ ਤੇ ਪਰਤਣਾ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਔਖਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰਾਂ ਸਤਨਪਾਨ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਤਨਪਾਨ ਨੂੰ SDGs ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸਟਡੀਆਂ

Infant feeding, poverty and human development. Beasley A and Amir AH. Int Breastfeeding J 2007, 2:14. ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਰੈਸਟਫੀਡਿੰਗ ਜਰਨਲ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੂੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਤਨਪਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਨਿਰੋਲ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਦ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ 13% ਮੌਤਾਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ 13,01,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਲੋਕਾਂ ਚ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਡੱਬਾਬੰਦ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫੀਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਤੇ ਭ੍ਰਾਮਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਬਦਲ ਸੰਬੰਧੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਸੂਲ ਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸਭਾ ਦੇ ਮੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਗਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਭੇਦ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਮਿਆਰ ਪਾਉਣਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

Breastfeeding and breast cancer risk in India: A multicenter case-control study. Gajalakshmi V et al. Int J Cancer 2009, 125: 662-665. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਦੁੱਧੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਕੇਸ ਹਜੇ ਉਚ-ਆਮਦਨ ਮੁਲਕਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਗਏ ਪਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਜਣਨ ਅਤੇ ਜੀਵਣ-ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪ ਰਹੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕੇਸ-ਕੰਟਰੋਲ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਟਡੀ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 2002-05 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1866 ਕੇਸ ਅਤੇ 1873 ਕੰਟਰੋਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮਾਹਵਾਰੀ, ਜਣੇਪੇ, ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੱਧੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਗਈ। ODDS RATIO ਅਤੇ CONFIDENCE INTERVAL ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ Unconditional logistic regression models ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਅਧਿਐਨ ਅੰਦਰਆਂਦੀ ਆਬਾਧੀ ਵਿੱਚ ਆਮ

ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਲੇ ਰਜੇ-ਨਿਵੀਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਲੰਮੇਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟਿਆ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਚਾਵਪੂਰਕ ਅਸਰ ਰਜੇ-ਨਿਵੀਰਤੀ ਮਗਰੋਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਿਹਤ ਮੁਹਿੰਮ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਨਪਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਬੌਝ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Breastfeeding reduces breast cancer risk: A case-control study in North India. Babita et al. Int J Prev Med 2014, 5:791-795.

ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਸਤਨ ਕੈਂਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਸਤਨ ਕੈਂਸਰ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਮਗਰੋਂ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕੈਂਸਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣਨ ਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ੋਧ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਚੁਣੀਂਦਾ ਸ਼ੋਧ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰੋਹਤਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਖੇ PGIMS ਸੰਸਥਾਨ ਵਿੱਖੇ 2009-2010 ਦੌਰਾਨ ਸਰਜਰੀ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਸਰਜਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੇਸ-ਕੰਟਰੋਲ ਸ਼ੋਧ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਹੀਸਟੋਪੈਥਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸ਼ੋਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਆਏ 128 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਹਨੇ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਮਰੀਜ਼ ਸਿੰਪਲ ਰੈਂਡਮ ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੱਕ ਮਿਲਾਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਿਖਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਕਤਰਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅੰਕਭੇਰਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਧਿਆਨਦੇਣਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਤ, ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਉਮਰ, ਪਹਿਲੇ ਜਣੇਪੇ ਸਮੇਂ ਉਮਰ, ਜੀਵਤ ਜਣੇਪੇ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਤਨਪਾਨ (ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੁੰਗਾਉਣੋਂ)ਚ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਧ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹਨ।

Theory and social practice of agency in combining breastfeeding and employment: A qualitative study among health workers in New Delhi, India. Omer-Salim A et al. Women and Birth 2014, 27: 298-306. ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਹਿਲਾ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਇਰਾਧਤਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਲਈ ਖਾਸ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸ਼ੋਧਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਸਤਨਪਾਨ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਖੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਕਰਮੀਆਂ ਤੇ ਇਸਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਲਈ 10 ਮਹਿਲਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਇੰਟਰਵਿਯੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਕ ਜੋੜ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਜਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲਿਅਤ ਸੱਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ, ਕੰਮ-ਕਾਜੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Negotiating the tensions of having to attach and detach concurrently: A qualitative study on combining breastfeeding and employment in public education and health sectors in New Delhi, India. Omer-Salim A et al. Midwifery 2015, 31: 473-481. ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਲੀਵ ਦੇ ਸੰਧਰਭ ਵਿੱਚ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੇਲ ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ 20 ਮਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ ਕੱਟ ਕੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ 8-12 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ ਦਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਰਧ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਇੰਟਰਵਿਯੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਟੱਡੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਹਿਲਾ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ, ਕੰਮ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੀ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਤਨਾਅ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ। ਔਰਤ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬੱਚੇ

ਦੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੇਖਭਾਲ ਤੇ ਪੋਸ਼ਣ, ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਖੁੱਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਿਜੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਬਣੇ। ਸੋ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Report on Carbon Footprints Due to Milk Formula: A study from selected countries of the Asia-Pacific region. JP Dadhich, Julie Smith, Alessandro Iellamo, Adlina Suleiman. BPNI/IBFAN Asia 2015. <http://www.bpni.org/report/Carbon-Footprints-Due-to-Milk-Formula.pdf>

ਸਤਨਪਾਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਚਰਬੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਬਨ ਉਤਸਰਜਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰੇਯੋਗ ਕਚਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬੋਝਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇਸਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਪੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਪੈਕ ਕਰਨ, ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿੱਤ ਵਰਤੋਂ ਵੇਲੇ ਹਰ ਕਿੱਥੇ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਉਤਸਰਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਚਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਵਿਕਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਹੋਰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਐਨ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੇਲੋੜੀ ਫਾਲੋ-ਆਨ ਅਤੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਵੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਚਲਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਚਲਨ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਡਕਟ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਉਤਸਰਜਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਛੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨੀਆਂ ਹੀ ਗੈਸਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਧ ਜੀ. ਐਚ. ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪਾਅ

ਸਤਨਪਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੰਤਰ / ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ SDGs ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪਾਅ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ।

1. ਨਿਰੰਤਰ / ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ SDGs ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਤਨਪਾਨ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ / ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਕਰਨੀਆਂ।
2. ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਨਪਾਨ ਹਫਤੇ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਥੀਮ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲਾਂ/ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੇਂਟਿੰਗ, ਭਾਸ਼ਣ, ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਾਉਣੇ।
3. ਸਥਾਨਿਕ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਸਮੂਹ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਟ੍ਰੇਂਡ ਕਾਉਂਸਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਫਾਰਮੂਲਾ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਮਾਈਕ ਰੈਲੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨੀ।
4. ਆਪਣੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਤਨਪਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
5. ਸੌਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਤਨਪਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ SDGs ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਰਹਿਤ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ।

References

1. Transforming our world : the 2030 Agenda for Sustainable Development. WHA resolution 70/1. 2015?
2. Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. <http://www.thelancet.com/series/breastfeeding>, Vol 387 January 30, 2016, 475-490
3. Why invest, and what it will take to improve breastfeeding practices? <http://www.thelancet.com/series/breastfeeding>, Vol 387 January 30, 2016, 491-504
4. Victora CG, Horta BL, de Mola CL et al. Association between breastfeeding and intelligence, educational attainment, and income at 30 years of age: a prospective birth cohort study from Brazil. *Lancet* 2015, 3: e199-e205.
5. Breast Cancer India. Statistics of breast cancer in India – global comparison. Available at: http://www.breastcancerindia.net/statistics/stat_global.html Accessed on 16th February, 2016
6. Diapedia. The burden of diabetes in India. Available at: <http://www.diapedia.org/introduction-to-diabetes-mellitus/1105045828/the-burden-of-diabetes-in-india#fn:3> Accessed on 15 February, 2016
7. OECD (2014). Obesity Update. Available at: <http://www.oecd.org/health/Obesity-Update-2014.pdf> Accessed on 15 February, 2016
8. Report on Carbon Footprints Due to Milk Formula: A study from selected countries of the Asia- Pacific region. BPNI/IBFAN Asia 2015. <http://www.bpni.org/report/Carbon-Footprints-Due-to-Milk-Formula.pdf>
9. NFHS 4 2015-16. National Family Health Survey, Ministry of Health & Family Welfare, Government of India. http://rchiips.org/nfhs/factsheet_nfhs-4.shtml
10. WBTi 2015-Arrested Development. 4th Assessment of India's Policy and programmes on infant and young child feeding. <http://www.bpni.org/report/WBTi-India-Report-2015.pdf>
11. WHO/UNICEF 2003. Global Strategy for Infant and young child feeding. <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42590/1/9241562218.pdf?ua=1>

ਬੀ.ਪੀ.ਐਨ.ਆਈ. (BPNI) ਕੀ ਹੈ ?

ਨਸ਼ਟਰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਆਜਾਦ, ਬਿਨਾਂ ਨਫੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਵਜੰਮੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਤਨਪਾਨ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। BPNI ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ, ਸਿੱਖਿਆ, ਟਰੇਨਿੰਗ, ਵਕਾਲਤ ਅਤੇ IMS ACT ਦੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। BPNI ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ WABA ਅਤੇ IBFAN ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਿਜ਼ਨਲ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

BPNI ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਨੀਤੀ

BPNI ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਅਨੁਦਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਕ ਮੱਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। BPNI ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਦ ਪਦਾਰਥ, ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ, ਡੱਬਾ ਬੰਦ ਦੁੱਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਜਾਂ IMS ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਦਾਨ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਘੋਸ਼ਣਾ

ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ WABA ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਨਪਾਨ ਹਫਤਾ -2016 ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਐਕਸ਼ਨ ਫੋਲਡਰ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਹੱਥੀਦਸਤਾਵੇਜ਼ BPNI ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਬਰੋਸ਼ਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਹੈ।

Compiled by: Dr. Shoba Suri, Vibharika Chandola and Nupur Bidla

Reviewed by: Dr Arun Gupta and Dr JP Dadhich

Designed by: Amit Dahiya

This Punjabi translated version is prepared by:

Dr. Sumeet Singh

MD, MBBS

Department of Community Medicine

Govt. Medical College & Rajindra Hospital, Patiala

Breastfeeding Promotion Network of India (BPNI)

Asia Regional Coordinating Office for IBFAN
South Asia Regional Focal Point for WABA

Address: BP-33, Pitampura, Delhi 110 034. Tel: +91-11-27343608, 42683059.
Tel/Fax: +91-11-27343606. Email: bpni@bpni.org. Website: www.bpni.org